

Onderwerp Voortgang Groninger projecten aanpak dak- en
thuisloosheid 2022

Steller J.A.A. van der Meijs

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 49 19 Bijlage(n)

Ons kenmerk 598271-2022

Datum 16-11-2022 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij doen we u een informatieve brief toekomen over de stappen die zijn gezet rond de leidraad 'Ontwikkeling Maatschappelijk opvang' en de voortgang van een aantal vernieuwende projecten Opvang die we met financiering vanuit het Rijk ad € 1,7 miljoen uitvoeren. Dit laatste betreft een onderdeel van de landelijk brede aanpak van dak- en thuisloosheid 'Een (t)huis, een toekomst'.

Deze brief is een vervolg op een eerdere brief van 10 november 2021 (kenmerk 541056-2021) waarin we u de reden van de projecten hebben geduid en de eerste stappen in de uitvoering. In dezelfde brief hebben we ook een relatie gelegd naar de Leidraad 'Ontwikkeling Maatschappelijke opvang' die door u eind 2021 is besproken en vastgesteld.

Van belang is te benadrukken dat de gemeente Groningen uitvoering geeft aan de Maatschappelijk opvang vanuit een centrumgemeentefunctie. Dit doen we, via het programma Beschermd wonen & Opvang (BW&O), in nauwe samenwerking voor en met alle gemeenten in de provincie Groningen.

U ontvangt in een aparte brief met nadere informatie over de afronding en borging van het actieprogramma Dak- en thuisloze jongeren. In een aantal projecten die in deze brief worden benoemd, zoals Grevingaheerd en Kamers met aandacht, ligt een relatie met dit actieprogramma en wordt ook ingezet op het voorkomen van dakloosheid onder jongeren.

Leidraad 'Ontwikkeling Maatschappelijke opvang'

In 2021-2023 willen we komen tot een herijking van de Maatschappelijke opvang. Op dit moment wordt gewerkt aan een werkagenda met 2 sporen. Het eerste spoor is gericht op preventie; het zoveel mogelijk voorkomen dat inwoners met overwegende extrinsieke problematiek gebruik moeten maken

van Maatschappelijke opvang. Het tweede spoor richt zich op de opvang van inwoners met een voornamelijk intrinsieke problematiek. Voor deze inwoners is specialistische Maatschappelijke opvang beschikbaar.

Spoor 1 (preventie)

Het programma BW&O heeft het afgelopen jaar met alle gemeenten individueel gesproken, enerzijds om uitgebreid te vertellen over de activiteiten en ontwikkelingen Maatschappelijke opvang, anderzijds om te verkennen c.q. inventariseren op welke manier gemeenten proberen te voorkomen dat inwoners dakloos worden. Met elkaar is gezocht naar een meer gestructureerde aanpak van preventie. We sluiten hiervoor aan bij de Preventie Alliantie, die met financiering van het ministerie van VWS, gemeenten ondersteunt bij de preventieopgave. Preventie Alliantie heeft voor gemeenten een Preventiescanner Dakloosheid (vragenlijst) ontwikkeld. Deze preventiescanner geeft gemeenten een beeld van hun huidige preventieve aanpak van dakloosheid en legt verbanden met andere beleidsvelden. De Preventiescanner geeft de mogelijkheid om gezamenlijk te reflecteren op de huidige aanpak en prioriteiten te stellen bij de versterking ervan.

Spoor 2

Op dit moment zijn er diverse vormen van opvang in Groningen, zoals crisis-, nacht-, dag-, jongeren- en algemene opvang. We houden deze vormen van opvang tegen het licht met betrekking tot de huidige vraag en inhoudelijke functie, ook in relatie tot elkaar. Dit proces vraagt om een gezamenlijk startpunt. Uit gesprekken met zorgaanbieders zijn een drietal hoofdthema's gedestilleerd, zijnde a. instroom/doorstroom, b. perspectief bieden middels activering en c. uitstroom. Aan de hand van deze drie thema's wordt een werkagenda opgesteld met als doel samenwerking in de totale keten (provinciaal) te verstevigen en processen te formaliseren zodat er een doorontwikkeling plaats vindt op deze thema's. Met de keten doelen we op de driehoek aanbieders, gemeenten en woningcorporaties.

Ondersteuningsteam Groningen (OST)

Om de ketensamenwerking rond huisvesting van de doelgroep Beschermd wonen en opvang te versterken is een pilot gestart, waarin een onafhankelijk "Ondersteuningsteam" (OST) wordt ingezet. Dit team is ondersteunend bij problematische casussen in de ketensamenwerking aan medewerkers van aanbieders, gemeenten en corporaties.

Het OST heeft gedurende de periode van maart 2021 tot september 2022 ondersteuning geboden in de ketensamenwerking bij uitstroom van cliënten BW&O. Het OST is betrokken geweest bij ongeveer 100 casussen. De bevindingen en aanbevelingen zijn vastgelegd in een uitgebreid rapport. Dit rapport is een praktisch document die inzicht biedt in problematisch individuele situaties maar geeft ook een algemener beeld over hardnekkige terugkerende problemen die zich voordoen. Dit rapport wordt momenteel in

brede zin met organisaties besproken. Enkele aanbevelingen tot verbetering springen hier wel uit, te weten:

- Investeer in een lokaal netwerk: organiseer een overlegplatform waar medewerkers van gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders elkaar ontmoeten. Zowel op casusniveau als beleidsniveau. Het ligt in de rede dat gemeenten hierin het voortouw c.q. de regie nemen.
NB. De gemeente Groningen heeft een zgn. uitstroomtafel BW waarbij specifieke casussen met verschillende partijen, waaronder woonurgentie Groningen, worden besproken om te komen tot werkbare oplossingen;
- Zorg voor een frictiebudget, zoals deze voor het OST beschikbaar was, om financiële hobbels weg te nemen, snel te kunnen acteren en daarmee huisvesting voor inwoners te versnellen.

Voor het vervolg nemen we bovengenoemde aanbevelingen mee in de verdere uitwerking van de leidraad 'Ontwikkeling Maatschappelijke opvang' en de transformatie Beschermd Wonen. Daarnaast willen we een regionaal escalatiepunt BW/MO inrichten, zoveel mogelijk aansluitend op reguliere uitvoeringslijnen. Vastgelopen casuïstiek kan hier worden ingebracht en zo nodig middels een maatwerkbudget worden opgelost.

Housing First (HF)

Doel van deze pilot is om gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders in provincie Groningen in de praktijk te laten zien hoe de landelijk ontwikkelde en beproefde methodiek Housing First succesvol kan worden toegepast. HF richt zich op de huisvesting van inwoners die al langere tijd thuis- of dakloos zijn, kampen met verslavings- en/of psychische problematiek en waarvoor meerdere reguliere huisvestingstrajecten zijn mislukt.

Deze pilot wordt door LIMOR uitgevoerd in de gemeenten Groningen, Midden-Groningen en Pekela. In Groningen nemen alle corporaties deel, in Midden-Groningen is dit Lefier en in Pekela is dit Acantus. Inmiddels hebben de corporaties in totaal elf woningen toegezegd. Woonborg levert aanvullend de respijtwoning. Drie kandidaten zijn inmiddels in een woning geplaatst. Voor vier kandidaten wordt een passende woning gezocht en vijf kandidaten zitten in de verkennende fase. De overige gemeenten, corporaties en de zorgaanbieders in onze provincie worden tijdens de pilot actief betrokken bij de voortgang. Er zullen "dialogosessies" worden georganiseerd, waarin op stimulerende wijze wordt gedeeld hoe de methodiek HF er in de praktijk uitziet en welke resultaten kunnen worden bereikt. De 1° dialogosessie is in Q4-2022. Doel is dat uiteindelijk in alle Groningse gemeenten de methodiek HF succesvol wordt aangeboden. In samenwerking met LIMOR en Housing First Nederland wordt een Groningse Monitor Housing First ontwikkeld waarmee we een goed beeld krijgen van de effecten van deze systeemaanpak. We sluiten hierbij aan op de Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse 'Wonen eerst' welke in opdracht van VWS gemaakt is én bij het onderzoek door het Trimbos-instituut naar de modelgetrouwheid in de uitvoering.

Wooncomplex Grevingaheerd

In 2020 signaleerde Wender dat er in toenemende mate door jongeren uit Beijum een beroep werd gedaan op de crisis- en nachtopvang. Jongeren zonder zware verslavings- en of psychische problematiek, maar die wel te maken hadden met een acuut huisvestingsprobleem dat zij zelf met behulp van het eigen netwerk niet meer konden oplossen. Gezocht is naar alternatieve tijdelijke woonplekken in de eigen woonomgeving.

In wooncomplex Grevingaheerd zijn 10 studio's beschikbaar gekomen voor tijdelijke huisvesting. De pilot is 1 januari 2022 gestart. Als tussenstand kan gesteld worden dat het algemene beeld positief is. De samenwerking tussen de 4 betrokken organisaties is goed. Er is in toenemende mate vraag naar deze voorziening. Er zijn twee studio's voor acute kortdurende plaatsing (dagen/weken) en acht studio's voor langer verblijf (3-9 maanden). De toegang tot de studio's wordt beoordeeld in een gezamenlijk team, bestaande uit WIJ-Beijum, Wender, Inkomensdienstverlening en Werk & Participatie. Na plaatsing stelt WIJ samen met de bewoner een begeleidingsplan op. WIJ ondersteunt de bewoner in de uitvoering van dit plan. Actieve medewerking van bewoner is voorwaarde voor verblijf in de studio. De kandidaten die geplaatst zijn geven een divers beeld in leeftijd en problematiek. We gaan er vanuit na de evaluatie in het 1^e kwartaal 2023 meer duiding te kunnen geven van de resultaten.

Kamers met Aandacht

Het is voor jongeren die afkomstig zijn uit een intramurale instelling (veelal Jeugdzorg) niet eenvoudig om onderdak te vinden en de eerste stappen te zetten naar -meer- zelfstandigheid. We willen voorkomen dat jongeren tussen de wal en het schip terechtkomen en tegelijkertijd onze inwoners betrekken bij ondersteuning van deze jongeren middels het bieden van onderdak.

We geven invulling aan dit project in samenwerking met de Stichting Kamers met Aandacht, een non-profit organisatie die kwetsbare jongeren op weg helpt naar zelfstandigheid. Binnen de pilot zoeken we mensen die een kamer willen verhuren aan jongeren tussen de 18 en 23 jaar, die op eigen benen willen staan, maar nog niet geheel zelfstandig kunnen wonen. We richten ons daarbij in eerste instantie op de gemeente Groningen en op 10 geslaagde overeenkomsten. Een van de doelen is het opleveren van een borgingsplan en blauwdruk voor de implementatie van Kamers met Aandacht in Groningen en zo mogelijk omliggende gemeenten. Op dit moment is de pilot in volle gang. De werving voor kamers is gaande en met een tweetal zorginstellingen zijn afspraken gemaakt over de toeleiding van jongeren. De verwachting is dat de eerste jongere binnenkort kan worden geplaatst. In de werving naar kamers stuit de organisatie op regelgeving binnen de gemeente Groningen. Met de bestemmingsplannen, "Herziening bestemmingsregels wonen" en "Herziening bestemmingsregels wonen 2", is het verboden met meerdere

huishoudens in één woning te wonen. Voor deze doelgroep zijn nu met VTH afspraken gemaakt om tijdens de pilotperiode geen handhaving op te starten. Dit is een belangrijk aandachtspunt om uit te werken voor de daadwerkelijke realisatie en borging van deze vorm van bewoning.

Onder de Pannen

Dit project wordt al enige tijd in de gemeente Amsterdam uitgevoerd door de Regenbooggroep. In dit Amsterdams project wordt gesproken over de zgn. economisch daklozen die geen plaats krijgen in de opvang maar onderdak worden geboden middels kamerbewoning. We onderzoeken of een soortgelijk project mogelijkheden biedt in Groningen, waarbij mensen onderdak nodig hebben en tijdelijk via een kamer uit de brand zijn. Tegelijkertijd kunnen op deze manier mede-inwoners iets voor elkaar betekenen (burgerparticipatie).

We hebben uitgebreid contact gehad met de Regenbooggroep en onderzocht of het concept 'Onder de Pannen' past in Groningen. We hebben geconcludeerd dat we enerzijds een lichtere vorm van kamerbewoning willen inzetten en anderzijds niet gebonden willen zijn aan het format die door de regenbooggroep verplicht wordt gesteld. Na genoemde constatering zijn we in gesprek gegaan met Stichting Kamers met Aandacht in hoeverre zij bereid zijn samen met ons te werken aan een kamerbewoningsvariant voor volwassenen. Met gebruikmaking van onder meer de ervaringen die in het land zijn opgedaan, de inzichten die we krijgen van de expertpool van ervaringsdeskundigen en de Groningse kennis en kunde vanuit zorgaanbieders, gemeente en corporaties zijn we aan het werk gegaan met een Groningse variant voor het verhuren van kamers aan volwassenen.

Helaas heeft de start van de pilot vertraging opgelopen omdat het verhuren van kamers in Groningen niet is toegestaan en hiervoor nog geen passende oplossing is. Sinds 2015 worden er geen omzettingsvergunningen meer verleend. Deze vergunning, op grond van de huisvestingsverordening, is nodig om woonruimte om te mogen zetten voor onzelfstandige bewoning. Wel kijken we naar het mogelijk maken van kamers verhuren binnen de pilot, waarbij we zoeken naar een bestendige oplossing.

Afrondend merken we op dat we met veel partijen hard werken aan een mix van praktische projecten, waarvan we de overtuiging hebben dat ze op verschillende manieren bijdragen aan enerzijds het voorkomen van opvang en anderzijds alternatieve woonvormen kunnen bieden. We leggen hierbij ook de

relatie met de Leidraad 'ontwikkeling Maatschappelijke opvang 2021-2023'. We verwachten dat we de projecten in 2023 kunnen afronden en u na de zomer 2023 over de resultaten kunnen informeren.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.